

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Змістовий модуль

«ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

для студентів

освітнього рівня	другого (магістерського)
галузі знань	02 Культура і мистецтво
спеціальності	024 Хореографія
освітньої програми	024.00.01 Хореографія

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1838/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від “01” вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 024.00.01 Хореографія другого (магістерського) освітнього рівня

“___” _____ 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми

Людмила АНДРОЩУК

Робочу програму перевірено

“___” _____ 2022 року

Заступник декана факультету педагогічної освіти _____

Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Педагогіка і психологія вищої школи		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістовий модулів із розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	50	
Форма семестрового контролю	іспит	
Змістовий модуль «Психологія вищої школи»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	16	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	15	
Самостійна робота	25	
Форма семестрового контролю	іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення майбутніх фахівців із хореографії (балетмейстерів, викладачів фахових дисциплін) із актуальними проблемами, тенденціями і закономірностями розвитку сучасної вищої освіти, процесами навчання і виховання студентів у ході професіоналізації, розвитку особистості викладача та студента у сучасній вищій школі, особливостями наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів і потреб суспільства; формування психолого-педагогічної готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом педагогіки і психології вищої школи, засвоєння основних понять та розвиток професійного мислення;
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої освіти;
- реалізація системного підходу до висвітлення проблем розвитку особистості в освітньому середовищі вишу з метою удосконалення здатності навчатися та самонавчатися;
- формування знань про закономірності функціонування та розвитку особистості на різних етапах професіоналізації, у навчально-професійній діяльності зокрема;
- розвиток *інтегральної* (здатність розв'язувати практичні проблеми у професійній діяльності, що передбачають застосування педагогічних і психологічних знань) та *загальних* (здійснювати пошук і аналіз інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї, застосовувати знання на практиці, працювати в команді, мотивувати людей і досягати спільних цілей) і *фахових* (сприяти розкриттю творчого потенціалу здобувачів освіти, використовувати мистецько-педагогічний потенціал хореографії для ствердження гуманістичних цінностей) компетентностей, необхідних майбутнім конкурентоспроможним фахівцям.

3. Результати навчання за дисципліною

- володіти базовими знаннями з педагогіки і психології вищої школи та вміти їх реалізувати у навчально-професійній діяльності;
- уміти аналізувати й інтерпретувати соціально-психологічні явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій у фаховій діяльності;
- здійснювати рефлексивні процеси, планувати, контролювати та оцінювати власну діяльність;
- прогнозувати, проєктувати, організовувати ефективну педагогічну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу на засадах етики професійного спілкування;
- сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва;
- працювати в команді, в групі, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі міжособистісної взаємодії;
- уміти аналізувати конфліктні ситуації й знаходити конструктивні шляхи їх залагодження та вирішення;
- розвивати готовність до ефективного використання комунікаційних технологій у професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усьо	Аудиторна				Семес овий контр ль	Сам. робот
		Л ек ці ї	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	МК		
Змістовий модуль 1. Психологія студента							
Тема 1. Психологія студентського віку	10	2	2				6
Тема 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності	11	2	2				7
Модульний контроль	2				2		
Разом	23	4	4		2		13
Змістовий модуль 2. Психологія педагогічної взаємодії							
Тема 3. Педагогічна взаємодія викладача і студентів	10	2	2				6
Тема 4. Психологія викладача вищої школи	10	2	2				6
Модульний контроль	2				2		
Разом	22	4	4		2		12
Підготовка та проходження контрольних заходів	15					15	
Усього	60	8	8		4	15	25

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ПСИХОЛОГІЯ СТУДЕНТА

Тема 1. Психологія студентського віку

Поняття про студентський вік. Психологічна характеристика студентського віку як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Соціальна ситуація розвитку та проблема провідної діяльності. Суперечливості та кризи студентського віку.

Заклад вищої освіти як інститут соціалізації та професіоналізації особистості студента. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Потреби та мотиви навчання. Типологічні особливості сучасних студентів.

Психологія студентської групи. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Розвиток студентської групи у процесі навчання. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Проблема лідера та лідерства. Виникнення конфліктів та шляхи їх залагодження та розв'язання.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3]

Додаткові [2, 5, 8]

Лекція 1. Психологія студентського віку

Семінарське заняття 1. Психологія студента та студентської групи

Тема 2. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності

Поняття про навчально-професійну діяльність. Навчально-професійна діяльність як провідна, її основні ознаки. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Зовнішня та внутрішня мотивація.

Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.

Професіоналізація особистості студента у навчально-професійній діяльності. Розвиток професійної спрямованості, загальних та спеціальних здібностей. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 3, 4, 8, 9]

Лекція 2-3. Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності

Семінарське заняття 2. Мотивація навчально-професійної діяльності

Змістовий модуль 2.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Тема 3. Педагогічна взаємодія викладача і студентів

Психологічна характеристика педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент».

Педагогічне спілкування як форма контактної педагогічної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів.

Педагогічна взаємодія і розвиток автономності, компетентності, особистої відповідальності студентів за результати виконання навчально-професійної діяльності.

Психологічний аналіз суперечностей і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання. Особливості педагогічного конфлікту. Умови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Навчання майбутніх педагогів вирішенню педагогічних конфліктів.

Викладач як стратег і тактик організації процесу педагогічної взаємодії. Ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів. Особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [6, 8, 9]

Лекція 4. Педагогічна взаємодія викладача і студентів

Семінарське заняття 3. Психологія конфлікту

Тема 4. Психологія викладача вищої школи

Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача. Педагогічна творчість та її особливості. Академічні та педагогічні здібності. Психологічні засади референтності та авторитетності викладача вищої школи.

Психологія управлінської діяльності у закладах вищої освіти. Стилi та ефективність управлінської діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3]

Додаткові [1, 3, 7, 9]

Лекція 4. Психологія викладача вищої школи

Семінарське заняття 4. Психологія референтності та авторитетності викладача

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять					
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті					
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
Разом		9	59	9	59
Максимальна кількість балів - 118					
Розрахунок коефіцієнта - $118 \text{ б.} : 60 \text{ б.} = 1,966$ РК = 1,966					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Проаналізуйте особливості психічного розвитку в юнацькому віці за критеріями: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Результати аналізу у вигляді таблиці підготуйте до презентації на семінарському занятті. Прореферуйте перший розділ монографії: Галузьяк В.М. Розвиток самосвідомості студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця, 2015. – С.15-58, 100-112.	6	5
2	Підготуйте есе з теми «Зовнішня та внутрішня мотивація навчально-професійної діяльності».	7	5
3	Проаналізуйте типові труднощі у професійному спілкуванні педагога зі студентами та опишіть конструктивні способи їх подолання. Результати аналізу у вигляді таблиці підготуйте до презентації на семінарському занятті.	6	5
4	Об'єднайтеся у команди і організуйте обговорення проблеми «Психологія викладача ХХІ століття». Результати обговорення у вигляді структурно-логічної схеми підготуйте до презентації на семінарському занятті.	6	5
	Разом	25	20

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, яка проводиться як комп'ютерне тестування і доступна студентам в системі Moodle (ЕНК «Педагогіка і психологія вищої школи», 5 курс, ХОР»).

Тестові завдання мають три рівні складності. За правильну відповідь на запитання тесту І рівня складності студент отримує 1 бал, II рівня складності – 2 бали, III рівня складності

– 3 бали. За неправильну відповідь – 0 балів. Оцінка автоматично генерується системою Moodle та виводиться на екран відразу по завершенню роботи. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі інтегрованого екзамену з дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи». Форма проведення – письмова (комп'ютерне тестування в системі Moodle).

В основу формулювання тестових завдань покладені ідеї перевірки таких результатів навчання: володіння базовими знаннями з психології вищої школи та вміння їх реалізувати у навчально-професійній діяльності; уміння аналізувати й інтерпретувати соціально-психологічні явища і процеси, зокрема конфліктні ситуації й знаходити конструктивні шляхи їх залагодження та вирішення; прогнозувати ефективну педагогічну взаємодію із суб'єктами освітнього процесу на засадах етики професійного спілкування.

За підсумками тестування студент може набрати 40 балів максимально (20 балів із педагогіки вищої школи і 20 балів із психології вищої школи). Оцінка автоматично генерується системою Moodle по завершенню іспиту.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Дайте психологічну характеристику студентського віку.
- Охарактеризуйте соціальну ситуацію розвитку в студентському віці.
- Охарактеризуйте психологічні особливості адаптації студента до навчання у вищій школі.
- Дайте психологічну характеристику студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності.
- Охарактеризуйте професіоналізацію особистості як новоутворення студентського віку.
- Охарактеризуйте ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів.
- Охарактеризуйте особливості розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів.
- Охарактеризуйте зовнішню та внутрішню мотивацію навчально-професійної діяльності студентів.

- Опишіть психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності.
- Проаналізуйте суперечності та кризи студентського віку.
- Охарактеризуйте етапи та психологічні особливості соціалізації студентів.
- Проаналізуйте психологічні механізми соціалізації студентів.
- Охарактеризуйте типові психологічні проблеми студентів.
- Охарактеризуйте психологічні особливості студентської групи, її структуру та розвиток.
- Проаналізуйте психологічні особливості розвитку міжособистісних стосунків у студентській групі.
- Охарактеризуйте процес розвитку професійної спрямованості, загальних та спеціальних здібностей студентів.
- Зробіть психологічний аналіз типів студентів за рівнем професійної спрямованості.
- Охарактеризуйте психологічні чинники розвитку професійної ідентичності та ціннісного ставлення до професійної діяльності.
- Охарактеризуйте кризу ідентичності та шляхи її подолання.
- Проаналізуйте психологічні причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.
- Дайте психологічну характеристику педагогічної взаємодії в системі «викладач – студент».
- Проаналізуйте психологічні причини виникнення конфліктів та особливості конфліктної взаємодії в освітньому середовищі.
- Охарактеризуйте стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях.
- Охарактеризуйте стилі управлінської діяльності та їх ефективність у закладах вищої освіти.
- Охарактеризуйте психологічні засади авторитетності та референтності викладача вищої школи.
- Проаналізуйте психологічні засади розвитку автономності і відповідальності студентів у навчально-професійній діяльності.
- Доведіть, що фахова компетентність є показником психологічної готовності студента до професійної діяльності.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 60 год.:

лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 25 год., модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 15 год.

Модулі	ЗМ 1		ЗМ 2	
Назва модуля	Психологія студента		Психологія педагогічної взаємодії	
К-сть балів за модуль	59		59	
Теми	1	2	4	5
Лекції (відвідування – 4 бали)	Психологія студентського віку 1 б.	Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності 1 б.	Педагогічна взаємодія викладача і студентів 1 б.	Психологія викладача вищої школи 1 б.
Семінарські заняття (відвідування робота під час заняття) 4 +10*4=44 б.	Психологія студента та студентської групи 11 б.	Мотивація навчально-професійної діяльності 11 б.	Психологія конфлікту 11 б.	Психологія референтності та авторитетності викладача 11 б.
Практичні заняття (відвідування робота під час заняття)				
Лабораторна робота (виконання –				
Самостійна робота (5*4=20 балів)	Психологія студентського віку 5 б.	Розвиток особистості у навчально-професійній діяльності 5 б.	Педагогічна взаємодія викладача і студентів 5 б.	Психологія викладача вищої школи 5 б.
Види поточного контролю (25*2=50 б.)	МКР 1 25 б.		МКР 2 25 б.	
РК	РК – 1,966			

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: підручник. Київ: Каравела, 2018. 360 с.
2. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: практикум. Київ: Каравела, 2008. 336 с.
3. Психологія вищої школи: підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома / За ред. О. І. Власової. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2015. 405 с.

Додаткові

1. Аксіогенез обдарованої особистості в освітньому просторі: монографія / За ред. О. Л. Музики. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. 160 с.
2. Власенко І. А., Фурман В. В., Рева О. М., Канюка І. О. Психологічне здоров'я студентської молоді. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 224 с.
3. Галузяк В. М., Добровольська К. В. Розвиток професійної самосвідомості студентів вищих навчальних закладів: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 256 с.
4. Музика О. Л., Музика О. О., Ставицька С. О., Ставицький Г. А. Психосемантичні основи професійної самоефективності студентів: стан сучасного наукового дискурсу. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems*, 2021. № 18. С. 99-112.
5. Музика О. О. Самоефективність як чинник професіоналізації студентів. *Освітологічний дискурс*, 2018. № 3-4 (22-23). С. 83-94.
6. Музика О. О. Ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів. *Освітологічний дискурс*, 2017. № 3-4 (18-19). С. 163-172.
7. Музика О. О. Ціннісний досвід досягнень і розвиток професійної самоефективності студентів. *Modern education, training and upbringing: monograph*. Boston, Primedia eLaunch, 2021. С. 270-275.
8. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 419 с.
9. Інституційний репозиторій КУБГ. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/>